

Korupce v policejní práci

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D. 2005

jeronym.klimes@seznam.cz; tel.: 608221075

Článek by Vám měl dát odpověď na následující otázky:

Proč zvyšování platu nemá praktický vliv na brání úplatků?

Proč změna korupčního chování v populaci není lineární, ale skoková?

Proč se tato skoková změna chová jinak při přechodu z více do méně korupčního prostředí než při změně opačným směrem?

Jaké mechanismy mění postoje, když na ně má minimální vliv výše platu?

Proč pokles platů vyvolává tzv. korupci z bídy, ale nárůst platů ji již neodstraní?

V Čechách se razantně zvýšily platy policistů (na průměrných 27500 Kč měsíčně podle šéfa policejních odborů Martina Jansy), aniž se klade odpovídající důraz na kvalitu jejich přípravy. Délka studia běžného policisty, který vstupuje do pracovního poměru u policie po maturitě, trvá stále pouhých 9 měsíců teoretické a 3 měsíce praktické přípravy. Tento nepoměr mezi výší odměny a nedostatečnou přípravou má za následek nejen amatérismus ve výkonu, kdy policisté nemají dostatečné teoretické znalosti, ale není dobudována profesní identita a sebevědomí. Nezralí absolventi policejních škol nezvládají například různý způsob práce při dopravní kontrole a při práci s davem s třemi tisíci účastníky, také nejsou na své povolání náležitě hrdí, protože nikdy pro ně nemuseli nic výrazného obětovat. To je hlavní rozdíl mezi absolventy policejních škol a lékaři či psychology, kteří jsou rovněž orientováni na pomoc ostatním lidem. Nedostatek profesní identity vede i k laxnímu přístupu práci, k brání úplatků a korupci. O nedostatku profesní identity svědčí i to, že 75 % trestných činů páchají ti, kteří jsou ve služebním poměru do deseti let (Marešová et al. 2001).

Najdou se bezpochyby případy, kdy policisté brali úplatky či zpronevěřili peníze vybrané na pokutách, aby například pokryli dluhy z gamblerství. Většina případů policejní korupce ale není způsobená finanční nouzí. Bohužel nejen laická veřejnost se naivně domnívá, že rozhodnutí o vzetí úplatku se odvíjí převážně od výše platu. To je omyl, který potvrzuje i nedávný mezinárodní trapas, kdy styčný vojenský důstojník v Bagdádu, který i přes svůj velmi vysoký plat, ukradl dva notebooky na zahraniční misi. Tento případ potvrzuje, že rozhodnutí brát úplatky se odvozuje spíše od tzv. kalkulu rizika, který porovnává zisk z úplatku versus pravděpodobnost dopadení. K tomuto kalkulu je třeba připočíst i vliv zvnitřněných postojů a identity policisty.

I když existuje jistý, experimentálně potvrzený vztah mezi výší platu a úplatkářstvím (rozlišuje se mezi korupcí z nouze a chamtivosti - need vs. greed corruption), přesto se panuje mezi odborníky přesvědčení, že tento nešvar nelze vykořenit zvyšováním platu (více viz Tanzi 1998).

1. Kalkul rizika (KR) a hranice úplatku, který se vyplatí

Definice Světové banky praví, že korupce je zneužití veřejné moci v soukromý prospěch. Označení policie je velmi široký pojem, ale korupce se nejvíce vyskytuje u cizinecké a dopravní policie, stejně jako u městských úředníků, kteří odebírají řidičské průkazy, tedy představme si situaci, kdy motorista nabízí policistovi úplatek místo pokuty za svůj přestupek. (Úplatek je tedy vždy nižší než předpokládaná pokuta.) V této chvíli již má policista z větší části připravenou úvahu, jakýsi kalkul, kdy podle okolností zhodnotí poměr mezi mírou zisku a pravděpodobností postihu, tj. riziko. Kognitivní teorie ukazují, že lidé poměrně přesně dokáží provádět intuitivní propočty. Například takto:

Postih v případě, že se na úplatek přijde. Budu pokárán velitelem, který však celou záležitost ututlá. Každopádně riskuji prémie: $R = -20.000,-$ Kč (V horších, ale běžných případech k pokárání nedochází, protože je velitelům z úplatku často odváděna určitá částka z úplatků. Velitel je tedy velmi dobře informován o korupci na svém oddělení a policisté jsou si jisti, že velitel je dle možností podrží.)

Zisk v případě, že se na úplatek nepřijde; v kapse mám: $Z = 500,-$ Kč

Velitel přijde tak maximálně na jeden úplatek z padesáti, a to ještě, kdo ví jestli: $p = 2\%$

Kalkul je jednoduchý: Pravděpodobnost odhalení krát riskovaná suma musí být menší než zisk v případě, že se na úplatek nepřijde:

riziko musí být menší než zisk

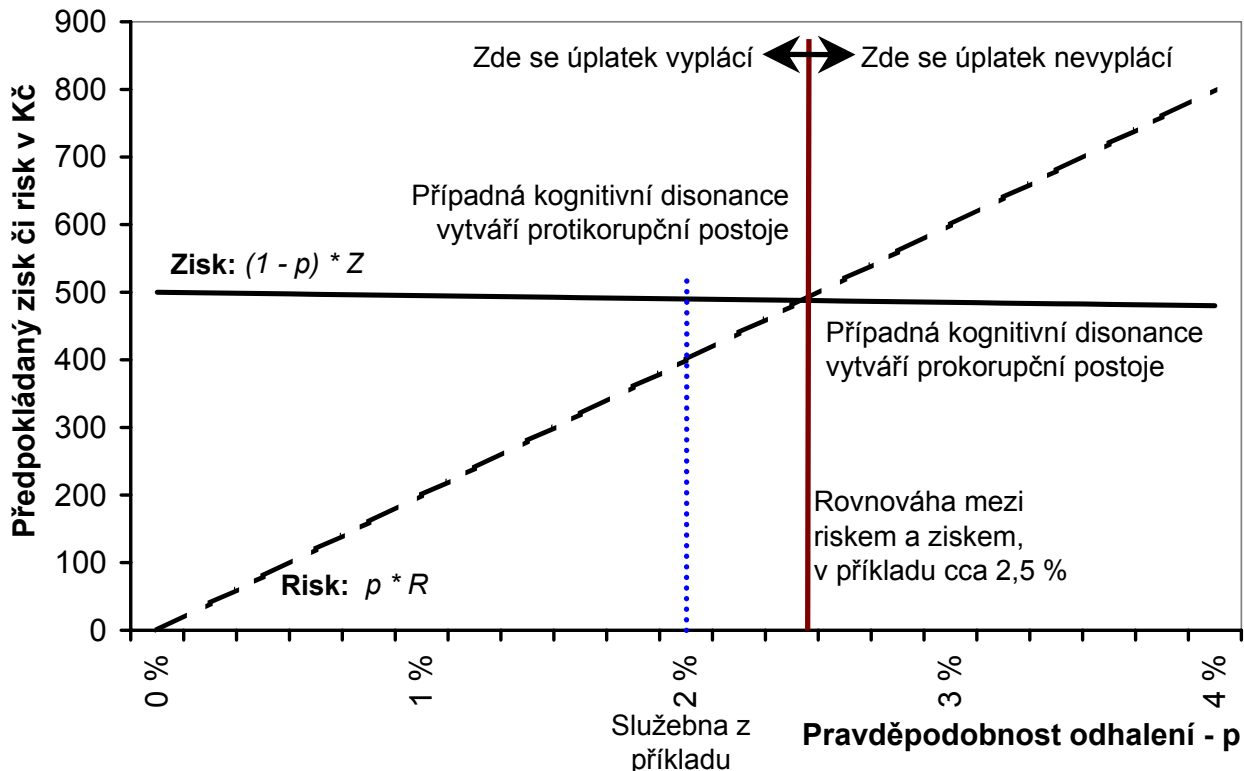
$$p * R < (1 - p) * Z$$

$$0,02 * 20000 < 0,98 * 500$$

$$400 < 490$$

Předpokládaný zisk převyšuje pravděpodobné ztráty.

I když si policista nevezme k ruce kalkulačku a nenapíše si vzoreček na papír, přesto odhadne vcelku přesně, že se mu vzetí úplatku vyplatí. Stejně odhadují výsledek i ti, kteří jezdí načerno tramvají.

Obrázek 3 - Vztah mezi ziskem a rizikem při různé pravděpodobnosti odhalení

Legenda: Při malé pravděpodobnosti postihu se může vyplácet přijetí úplatku i v malých částkách. (Vstupní hodnoty jsou stejné jako v předchozím vzorci: $Z = 500$, $R = 20.000$, tedy pravděpodobnost, kdy se mění úplatek z výhodného na nevýhodný je $1/41$, tj. přibližně $2,5\%$. Tuto hodnotu budeme používat v následujících grafech.)

Bohužel neznáme situaci na každém policejním oddělení, tedy neznáme vstupní data, která ve své hlavě zpracovává ten který policista. Vidíme však výstup této rovnice, tj. chování policistů. Přesná čísla jsou otázkou sociologického a psychologického výzkumu, ale předběžně můžeme říci, že tato hranice mezi úplatkem, který už "stojí za to riskovat postih" a úplatkem, jehož přijetí je čiré bláznovství, leží dnes odhadem někde mezi 50 - 100 Kč, tedy pod úrovní běžné výše pokut.

V rovnici můžeme systémovými změnami ovlivnit všechny tři proměnné. Například jestliže se MF Dnes odhodlala k celostátní prověrce poctivosti policistů, musela mít jasný tip, že ponechávání si nalezených peněženek je dobře zavedená, plošně akceptovaná praxe. O kolika takových praxích ví a zároveň toleruje policejní prezident Jiří Kolář? Nulová tolerance by zde zvýšila pravděpodobnost odhalení p .

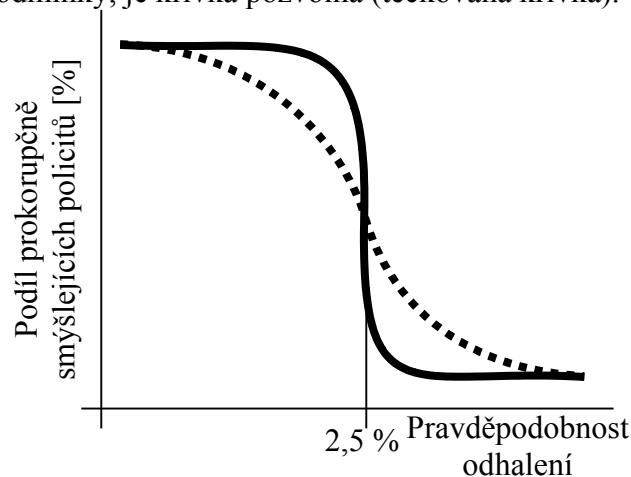
Stejně tak můžeme ovlivnit míru ztráty či obecně náklady. I hokejista Jágr, který prý vydělává milion korun denně, by se zřejmě ohnul pro pětisetkorunovou bankovku, kterou by našel na chodníku. Nezvažuje své příjmy, ale námahu ohnutí se versus zisk nalezené bankovky. Stejně tak můžeme zvýšit míru sankcí - okamžité rozvázání pracovního vztahu, propadnutí výsluhového příspěvku ap.

Poměrně špatně se ovlivňuje míra zisku, protože ta je dána výší pokut, která podle všeho bude stále narůstat. Každopádně kalkul se neodvozuje od platu policisty, ale je závislý na míře vnější kontroly (pravděpodobnosti odhalení), míře postihu a běžné výši pokut (jinak by se přestal vyplácet tomu, kdo úplatek nabízí). Kalkul rizika tedy ukazuje, že hlavním faktorem rozhodující při braní úplatku je ekonomické hledisko - otázka, zda se brát úplatky vyplácí nebo ne - a ne bohužel morální.

2. Kalkul rizika a psychometrická křivka

Kalkul rizika dělí různá prostředí a období na ta, kde se braní úplatku ekonomicky vyplácí od těch, kde se nevyplácí. Je v zájmu policistů, aby se jim podařilo tento bod zlomu přesně odhadnout. Z psychometrie známe, že odhad jakékoliv binární proměnné má tvar psychometrické křivky. Ta však může být strmější nebo plošší, podle toho jak přesně jsou schopni policisté tento kalkul v daných podmínkách vypočítat.

Pokud jsou podmínky přehledné, je křivka strmá (plná čára na následujícím obrázku), pokud panuje chaos a nejasné podmínky, je křivka pozvolná (tečkovaná křivka).

Legenda: Psychometrická křivka je typická pro všechny případy, kdy člověk odhaduje hodnotu nějaké proměnné či má detekovat přítomnost nějakého jevu. Při běžném životě nejsou schopni všichni policisté udělat přesný odhad, proto psychometrická křivka nemá pravoúhlý tvar, ale je více či méně prohnutá. (Použité hodnoty jsou stejné jako v předchozích příkladech.)

Tato křivka však předpovídá, že přechod z pro- do protikorupčního prostředí nebude pozvolný, ale spíše skokový. Jakmile se změní podmínky, tak se hodnocení korupce poměrně rychle změní v celé populaci policistů. Tuto předpověď totiž nemůže udělat pouze na základě kalkulu rizika. Plochá psychometrická křivka může být vytvořena přesně těmi faktory, které se v literatuře uvádějí, že zvyšují korupci (Tanzi 1998): Zbytečná byrokracie, nedostatečná systémová kontrola, nefunkční penalizační systém, nedostatek transparentních pravidel, zákonů a procedur.

Přeskokový charakter této psychometrické křivky jsem sám zažil, když jsem před několika lety byl na semináři u druhého pohotovostního pluku Bavorské policie. Snažil jsem se využít pověstné německé pohostinnosti a získat nějaké užitečné materiály k tématu korupce v policejní praxi. Odpovědí mi byl nechápavý pohled a odpověď. “To mi tu neučíme. Pokud se nějaká korupce vyskytne, tak na to je zákon...” Odpověděl jsem, že my takových zákonů máme taky celou řadu, ale přesto nám korupce kvete. Opětné pokrčení ramen mi bylo odpovědí. Jinými slovy Němci jsou na pravé straně této křivky, my na levé. Ale i přes toto popření víme, že řada vyspělých zemí se potýká s rostoucí korupcí a s faktem, že nové generace policistů projevují pro svůj stav stále menší profesní nasazení a tento fakt doprovází i nárůst korupce (Beck, Wilson 1995).

Každopádně v ČR kvete korupce, ne proto, že bychom měli více morálně zkorumpované policisty, ale protože ve stávajícím systému se to prostě ekonomicky vyplácí. Každý policista, který díky svému přesvědčení nechová korupčně, se z ekonomického hlediska chová iracionálně - na svůj úkor.

3. Míra kontroly

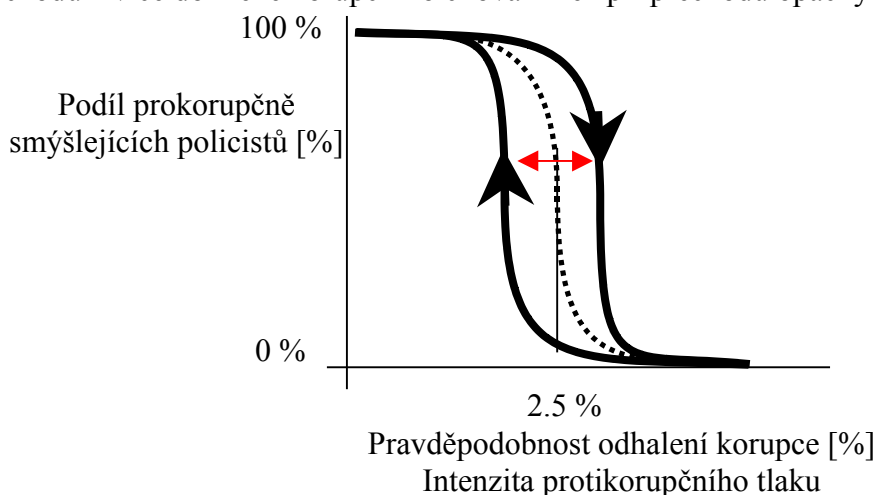
I když vstupní hodnoty do KR vždy jen intuitivně odhadujeme, přesto nám běží každý den v hlavě. Z problematiky dopravní psychologie vidíme, že stejným kalkulem lidé zvažují a porovnávají pravděpodobnost, že se na cestě zabijí při autonehodě, versus zisk, když díky nepřiměřené jízdě dojedou včas, nebo si užijí adrenalinového vzrušení při bláznivém předjíždění. Lidé totiž implicitně připouštějí a tolerují určité procento mrtvých na silnicích. Teprve, když toto procento přerůstá snesitelnou míru, tj. začínáme mít ve svém okolí příliš mnoho lidí, kteří zemřeli při autohavárii, pak se kalkul dostane do červených čísel a najednou se objevuje tlak veřejnosti na větší dodržování dopravních předpisů. Z uvedeného vidíme, že musí existovat prostředky, jak manipulovat s tímto podvědomým kalkulem.

Jak bylo řečeno, kalkul můžeme ovlivnit zvýšením postihů, tj. tím, co se obvykle označuje za vyšší represí, nebo zvýšením pravděpodobnosti odhalení úplatku. Tuto metodu uplatnil bývalý starosta New Yorku (Rudolph W. Guiliani), který se zmítal ve zločinnosti. Za klíčové pro jeho úspěch se považuje, že svěpě dbal na dodržování i bagatelních městských nařízení, například nenechával bez trestu i takové drobnosti, jako je neukázněné přecházení ulice (Lízal, Ortmann 2003). Jinými slovy, každý občan si je vědom desítky přestupků, které přes den udělá, a z nich pak odhaduje pravděpodobnost odhalení. Pokud tuto pravděpodobnost postihu navýšíme, když je dotyčný chodcem, promítne se tento posun i do jiných životních oblastí - když sedí za volantem, v práci ap.

Stejný mechanismus platí i pro policisty. Policista počítá riziko odhalení intuitivně z toho, jak moc vedení dbá na dodržování jiných předpisů. Tedy jestli vedení nehledí na kázeň a dodržování jak vnitřních tak obecných předpisů (například policisté jezdí bez pásů a nedodržují padesátikilometrovou rychlost ve městě, nevracejí nalezené věci atd.), tak klesá i intuitivní odhad pravděpodobnosti odhalení jeho korupčního jednání a má pocit, že se mu brání úplatků musí vyplatit. Třetina policistů přiznává, že kriminální chování policistů nebývá spravedlivě potrestáno a že kontrolní mechanismy jsou nefunkční. Navíc nepostižitelná kriminalita podle 40 % policistů začíná u policejních špiček (Marešová et al. 2001).

4. Vliv postojů a hysterezní křivka

Situace u korupce však pravděpodobně bude ještě složitější. Tirole (1996) totiž při popisu korupčního myšlení očekává křivku podobnou magnetické hysterezi. Hysterezní křivky jsou v psychometrii typické pro prostředí s "pamětí". Tedy postihuje to chování, které je zatíženo zvyky, postoji a životním stylem. Mezi to samozřejmě spadá i korupční chování, které se tedy bude chovat rozdílně při přechodu z více do méně korupčního chování než při přechodu opačným směrem.

Legenda: Když se stupňuje tlak proti korupci, tak k přeskoku dojde při vyšších hodnotách protikorupčního tlaku, než by předpovídala psychometrická křivka (tečkovaná linie uprostřed), protože je třeba přemáhat zakořenělé zlozvyky brát úplatky u většiny policejní populace. Naopak pokud tlak klesá, opět postoje a návyky brání ve vzniku korupčních zlozvyků. Tedy šíře a plocha hysterezní křivky udává vliv postojů (červená horizontální šipka).

Postoje a žitá morálka tedy funguje jako nárazníkové pásmo, které brání v prudkých přeskokách. Podle okolností brání buď v nárůstu korupce nebo jejímu vykořenění. Pracovní prostředí formuje a polarizuje nevyhraněně a nově příchozí jedince podle převládajícího klimatu. V prostředí prokorupčním tedy většina jedinců bude chápat korupci jako něco samozřejmého. V prostředí protikorupčním většina nevyhraněných lidí bude považovat korupci za cosi zvrhlého. Tyto kolektivně zastávané postoje tedy tvoří jakousi kolektivní paměť, která v každé situaci polarizuje nevyhraněně jedince do stávajícího extrému a projevuje se odporem vůči jakékoli změně - jak k lepšímu, tak k horšímu.

5. Postoje a kognitivní disonance

Změnami postojů se zabývá teorie kognitivní disonance. Ta vzniká též v případě, když policista jedná z hlediska kalkulu rizika nelogicky - přijímá příliš malé, nebo naopak odmítá příliš velké úplatky (viz graf v oddílu 1). Změny postojů ukazuje následující tabulka.

	Malý úplatek	Velký úplatek
Přijetí úplatku	vznik pozitivních postojů ke korupci rozpor vůči KR vytváří KD	beze změny postojů bez KD, není v rozporu s KR
Odmítnutí úplatku	beze změny postojů bez KD, není v rozporu s KR	vznik negativních postojů ke korupci rozpor vůči KR vytváří KD

Legenda: Když policista jedná logicky podle kalkulu rizika (KR), tak nevzniká kognitivní disonance (KD), a tedy nedochází ke změně jeho postojů vůči korupci. K protikorupčním postojům dospěje, když bude odmítat tak vysoké úplatky, které by se mu již vyplatily (řekněme 100.000 Kč). Jejich odmítnutí si musí obhájit sám před sebou či svou ženou ap. Naopak k prokorupčním postojům dospěje, když bude přijímat tak malé úplatky, které ani nestojí za slovo (100 Kč). Prokorupční postoje českých policistů tedy svědčí o tom, že se nechávají uplácet bagatelními částkami.

6. Kognitivní disonance a investice do vzdělání

Odmítání velkých úplatek však není jediná kognitivní disonance, která by mohla vytvořit protikorupční postoje. Kalkul rizika policisty můžeme ovlivnit i tím, že posílíme jeho profesní sebevědomí. Tím v rovnici naroste míra riskované ztráty. Každá profesní odměna se totiž skládá ze tří složek:

- 1) **finanční** - plat a jiné ekonomické a funkční výhody,
- 2) **sociální** - ocenění a obdiv okolí, příbuzných a společnosti - dominantní složka u veřejně známých osobností,
- 3) **psychické** - uspokojení z dobře vykonané práce, pocit osobní vyjimečnosti, mimořádnosti ap. Například dominantní typická složka u objevitelů a vědců.

Tedy pokušení brát úplatky lze kompenzovat i jinými prostředky než pouhým zvyšováním platu, tím je i profesní sebevědomí a stavovská čest (bod 2).

Proč policisté, kteří jsou stejně jako lékaři a psychologové činní v sociální oblasti, nemají stejnou profesní hrdost? Uvědomme si, že existuje žitý rozpor mezi sociální atraktivitou policejní práce, kterou odráží velká popularita kriminálních a detektivních příběhů u diváků, a zároveň opovržením vůči těmto zaměstnáním v praxi. To je důkaz špatně fungujícího systému.

Policie může vydobýt atraktivitu svého zaměstnání, pokud stíží vstup jednotlivce do stavovského kolegia. Uvědomme si, že všechny imatrikulace a promoce v Karolínu, stavovské plesy ap., mají jeden a jediný účel - dát člověku pocit hrdosti, vyjimečnosti a jedinečnosti tím, že přináleží k skupině lidí, které obdivuje. Policie bohužel při vzdělávání svých nových kolegů nevyužívá žádný z těchto prostředků.

Dávno se ví, že neexistuje přímá úměra mezi velikostí platu a zaujetím povoláním. Spíše naopak. Čím větší plat či jiné výhody, tím menší je loajalita vůči organizaci: "Příslušníci leteckých jednotek Air Corps, kteří byli v průměru při povyšování nejvíce zvýhodněni, byli také k politice povyšování nejvíce kritičtí." (Kunczik 1995, str. 43)

Studenti při studiu na UK nedostávají buď žádnou finanční podporu nebo jen mizivou v podobě prospěchových stipendií. Policie je naopak přesvědčená, že své studenty získá finančními

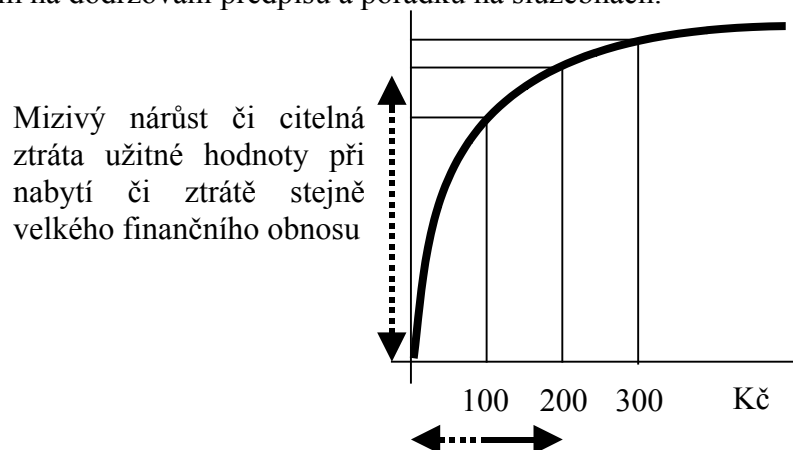
odměnami. Opak je pravdou. Výsledek je zřejmý na první pohled. Jen na psychologii se každý rok hlásí okolo 1200 - 1600 studentů a na policejní školy... Kromě toho poslední výzkum (Kolář 2004) ukázal, že takto vedené vzdělávání budoucích policistů nemá na jejich prokorupční postoje buď žádný vliv, nebo je ještě zhoršuje (výsledky byly na hranici statistické významnosti).

7. Mezní užitek a výše platu

Tanzi (1998) poukazuje na zajímavý jev. Zatímco pokles do bídy může vyvolat tzv. korupci z nouze (due to need), tak následný nárůst platů tuto korupci neodstraní. Zůstane takzvaná korupce z chamtivosti (due to greed). Částečnou odpověď na tento paradox známe - hysterezní křivka, ale zdá se, že tam působí ještě jiný mechanismus, a to mezní užitek. Ten totiž říká, že hodnota korunové mince se diametrálně liší, pokud nám přebývá, nebo pokud nám naopak chybí a například nemůžeme v obchodě zaplatit. V souvislosti s kalkulem rizika a mezním užitem je známý paradox Samuelsonova kolegy. Samuelson přišel za svým kolegou a nabídl mu sázku: "Hodíme si mince, pokud padne panna, dám ti 200 \$, pokud orel, dáš mi 100 \$." Jeho kolega odmítl, ale nabídl, že by tuto hru hrál stokrát.

Z hlediska kalkulu rizika, byla sázka výhodná pro kolegu (ztráta < zisk; $0,5 \times 100 < 0,5 \times 200$), tak proč ji "iracionálně odmítl", jak tvrdí Samuelson? Odpověď dává teorie mezního užitku, když do kalkulu rizika dáme místo peněz jejich užitnou hodnotu. Představme si možné rozhodování kolegy: "V peněžence mám poslední stovku, pokud vyhraji, tak budu mít stovku navíc, pokud prohrají, tak se dneska už nenajím, protože nemám ani na autobus." Takto nejistý zisk druhé stovky představuje mnohem menší užitek než nepříjemnosti ze ztráty první. Jinými slovy podle teorie mezního užitku by Samuelson musel svou nabídku zmnohonásobit, aby jeho kolega byl ochotný riskovat ztrátu poslední stokoruny.

Ve stejné situaci se ocitají státy (Argentina, Peru, Singapur), které se snaží zastavit korupci mnohonásobným navýšením úřednických platů. To je ekonomicky nevýhodné. Prvních deset tisíc korun platu rychle zastaví korupci z nouze, ale druhých, eventuálně třetích 10000 má podle teorie mezního užitku stále (logaritmicky) menší přínos. To jsou už peníze představující luxus, které nezastavují korupci z chamtivosti. Tu mnohem jednodušeji při stávajících platech zastaví zvýšení pravděpodobnosti odhalení korupce. Například nasazením provokatérů, po kterých se všeobecně volá, nebo důrazem na dodržování předpisů a pořádku na služebnách.

Legenda: Konkávní funkce užitku (utility) vysvětluje, že pro jedince, který zvažuje ztrátu či zisk stejného obnosu (zde symbolických 100 Kč) má zcela rozdílný dopad na jeho život. Propad do životního nedostatku (čárkovaná šipka) tedy může představovat faktor, který vyvolá korupci z bídy. Naproti tomu pouze i mnohonásobný nárůst příjmů (plná šipka) není schopen tuto korupci z bídy vykořenit a představuje korupci z chamtivosti.

8. Zvyšování profesního nasazení

Beck, Wilson (1995) zjistili, že existují dvě výrazné fáze ztráty profesního nasazení u australských policistů. Především je to první rok v zaměstnání, tj. ztráta iluzí po přechodu do praxe ze školy a výcviku. Druhá fáze je soustavný pokles profesního nasazení s délkou praxe a to zejména u těch jedinců, kteří mají pocit, že se o ně organizace nestará, že jsou přehlíženi, málo

odměňování. Naproti tomu tento pokles profesního nasazení se neprojevil, ba naopak objevil se nárůst u těch jedinců, kteří investovali do organizace, udělali něco víc, něco co přesahovalo jejich běžné povinnosti. Autoři tedy doporučují tři základní opatření ke zvýšení profesního nasazení:

- 1) Výcvik policistů a jejich vzdělávání provádět, co možná nejpravdivěji a nejobjektivněji, čímž se snižuje deziluze po nástupu do praxe.
- 2) V praxi by policisté měli mít pocit, že jejich práce je vedením sledována a spravedlivě hodnocena.
- 3) Vedení by mělo podporovat iniciativu zdola, protože tito jedinci, pokud jsou povzbuzeni, pracují na větší výkon, než jak jsou finančně placeni.

9. Základní doporučení

Na základě této analýzy je tedy důvodné předpokládat, že by stačila tři základní opatření, aby se prokorupční nálady překlopily do protikorupčních:

- 1) I malé **zvýšení důrazu na pořádek a dodržování vnitřních pravidel policie**, by se mělo projevit poklesem korupčního chování policistů, pocitu jejich bohorovnosti a nepostižitelnosti při výkonu služby. Parlament by opravdu měl zvážit nasazení tzv. **provokátérů**, kteří by mohli nabízet policistům úplatek, a tak testovat jejich odolnost, protože u nich takovou odolnost požadujeme, ale nemůžeme ji apriori předpokládat. (Podle Marešové et al. (2001) 18 % dopravních policistů byl nabídnut velký úplatek.) Kromě toho vyšetřování trestných činů policistů by neměla vést z důvodů kolegiality policie sama (policista ze sousední kanceláře), ale například státní zástupci.
- 2) **Tvrďší a systematictější selekce uchazečů na místo policistů**. Když srovnám své zkušenosti s výukou na lékařské či filosofické fakultě a policejními studenty, tak hlavní rozdíl nespočívá v tom, že by se na policejní škole (i střední) nenašli tak chytří studenti jako na lékařské fakultě, ale jsou pouze dva na třídu. Úroveň studentů na policejních školách je velmi nerovnoměrná a horší studenti brání učitelům vzdělávat lepší. Mělo by být pravidlem raději méně a kvalitních než více nekvalitních.
- 3) **Podstatné prodloužení délky studia**, které by bylo mnohem méně finálně podporované. Policejní studenti by neměli dostávat ani profesní plat, ani ubytování během studia, ale měly by se ohodnotit studijní výsledky, tj. mělo by existovat prospěchové stipendium. Vzhledem k nevyvážené úrovni studentů, řadu z nich nezajímá, zda dostanou dvojku či čtyřku, takže nakonec zjistíte, že prakticky používáte dvoustupňové známkování: Prošel (1 - 4), neprošel (5). Tento systém opravdu demotivuje dobré studenty (i učitele).

Je absurdní, že se v České Republice najdou peníze na razantní zvýšení platů policistů, ale nenajdou se finance na zkvalitnění jejich přípravy, průběžného vzdělávání a kontroly. Policisté s jedním rokem vzdělání přece nemusí být nejlépe placení nevzdělanci v naší republice (samozřejmě, když pomineme vojáky).

10. Literatura

- BECK, KAREN *Improving organisational commitment: The police officer's perspective*. National Police Research Unit (www.acpr.gov.au), Report Series No. 122.1, Payneham 1996, ISBN: 0 7308 0134 9
- BECK, K., WILSON, C. *The development of organisational commitment across the career span of police*: (Report No. 122). Adelaide, Australia: National Police Research Unit. 1995
- KOLÁŘ, P. *Analýza dat III. Profesní integrita*: Odbor vzdělávání a správy policejního školství MV, Praha 2004
- KUNCZIK, MICHAEL *Základy masové komunikace*: Karolinum, Praha 1995
- MAREŠOVÁ A., KOTULAN, P., KOSTKOVÁ, P. *Kriminologické aspekty trestné činnosti policistů (analytická studie)*: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, prosinec 2001
- LIZAL, LUBOMIR, ORTMANN, ANDREAS *Designing and Testing Incentive-compatible and Effective Anti-corruption Measures. A theoretical and experimental study*: Grant proposal for the GDN/CERGE-EI Regional Research Competition, 2003
- National Institute of Justice *The Measurement of Police Integrity*: www.ojp.usdoj.gov/nij
- NIKONOVA, O., VAUX, A. *Dimensions of culture and cross-country perceptions of corruption*:

Paper presented at the Interdisciplinary Conference in Psychology and Law, Edinburgh,
Scotland, 2003, July

TANZI, V. *Corruption Around the World*: IMF Staff Papers, Vol. 45, No. 4, December, 1998

TIROLE, J. *A Theory of Collective Reputations (with Application to the Persistence of Corruption
and to Firm Quality)*: Review of Economic Studies, January 1996; 63(1): 1-22